

Veteranen willen erkenning

Het zijn allemaal mannen (en vrouwen) die deel genomen hebben aan missies in het buitenland: Libanon, Cambodja, Bosnië, en nu ook Afghanistan. Mannen die daar heen gingen met idealen. Maar dat wat zij meemaken tijdens hun missie, heeft hen voor het leven getekend. Na de uitzending krijgen ze klachten; nachtmerries, boosheid, verhoogde waakzaamheid. Soms proberen zij dat te verdoven met alcohol. Ze kunnen hun draai niet meer vinden in de maatschappij, lopen vast op het werk. Relaties komen onder druk te staan en lopen soms zelfs op de klippen. Bij defensie kunnen zij niet meer terecht voor hun klachten, maar in de civiele GGZ voelen zij zich vaak niet op hun plek.

Stichting Centrum '45 heeft ook een missie: Het wil juist deze veteranen goede behandeling bieden. Zodat zij hun klachten de baas worden en zij hun plek in de maatschappij weer kunnen hervinden. Om te weten wat goede zorg is, heeft Stichting Centrum '45 op internet aan veteranen en aan hun partners/gezinsleden gevraagd wat zij verwachten van behandeling, wat goede zorg moet inhouden. Voor de veteranen zelf, maar ook voor hun partners en gezinsleden. Opdat relaties een kans van slagen hebben.

De reacties waren overweldigend. Zo'n 60 veteranen en hun partners reageerden op de oproep. Een impressie: Waar veteranen behoefte aan hebben is erkenning, voor wie zij zijn en wat zij hebben gedaan. En praten met anderen die hetzelfde hebben meegemaakt of ervaringsdeskundige therapeuten: "Ik kan het meest vertrouwen op iemand die ook weet wat het is om uitgezonden te worden". Sommigen hadden baat bij traumatherapie zoals EMDR, maar niet alle veteranen met klachten hadden zo'n behandeling gehad. Niet alleen veteranen reageerden, ook hun partners. Een vrouw omschrijft haar angsten van toen: "Er komt een bericht dat je partner uitgezonden wordt. Je staat erachter. Maar dan begint het wachten. Wanneer gebeurt het? Wat kan ik verwachten? En vooral hoe komt hij terug?" Dat een missie soms vergaande consequenties heeft, geeft een enkele reactie aan. Zo schrijft een vrouw van wie de relatie stuk liep: "Was er maar op tijd hulp geweest, en was ik daar maar bij betrokken. Dan waren wij nu misschien nog samen geweest."

Stichting Centrum '45 is blij met al deze reacties en onderkent het belang van de mening van veteranen en hun partners/gezinsleden: Goede zorg valt of staat met erkenning. Daarom zal Stichting Centrum '45 de komende tijd de ervaringen met en opvattingen over behandeling van veteranen zelf en van hun partners verder onderzoeken, om zo de behandeling aan te kunnen passen en beter aan te laten sluiten bij wat veteranen en hun partners/gezinsleden nodig hebben.